

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **P. O.**, bytom K., proti odporcovi **A.. L.**, bytom K., zastúpený Advokátskou kanceláriou M., s.r.o., so sídlom Ž., **o určenie otcovstva**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 4 C 751/1968, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 6. marca 2013 sp. zn. 10 Co 107/2013-23, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací podľa § 10 ods. 1 O.s.p. odmietol odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Čadca č.k. 4 C 751/1968-11 zo dňa 9.10.1968, ktorým súd prvého stupňa zastavil konanie o určenie otcovstva v tom čase k maloletému P. O., nar. X. z dôvodu, že odporca prehlásil a uznal otcovstvo k navrhovateľovi so súhlasom matky, ktoré uznesenie odporca prevzal dňa 23.2.1969 a uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 11.3.1969. Dňa 16.11.2012 odporca doručil prvostupňovému súdu odvolanie a žiadal napadnuté uznesenie zrušiť z dôvodu, že nikdy sa nezúčastnil žiadneho pojednávania a otcovstvo neuznal a nebolo mu doručené uznesenie o zastavení konania. O tom, že má byť otcom sa dozvedel po návrate z dlhodobej emigrácie a pokiaľ by skutočne niekto disponoval právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu, uplatňoval by voči nemu nárok na výživné, čo však on nikdy neplatil. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací po preskúmaní rozhodnutia na základe podaného odvolania odvolanie odporcu odmietol ako oneskorene podané podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. Odporca uznesenie súdu prvého stupňa prevzal dňa 23.2.1969 a 15-dňová odvolacia lehota začala odporcovi plynúť dňom nasledujúcim po prevzatí súdneho

rozhodnutia podľa § 57 ods. 1 O.s.p., a to dňom 24.2.1969 a márnym uplynutím lehoty došlo k strate procesného práva odporcu na podanie odvolania. Odvolanie podané dňa 14.11.2012 je preto podané oneskorene. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením odporcu, že nebol prítomný na pojednávaní a nikdy žiadne otcovstvo neuznal a uznesenie o zastavení konania mu nebolo doručené keď bol toho názoru, že toto tvrdenie je v zjavnom rozpore s obsahom zápisnice o pojednávaní verifikovaným podpismi predsedu senátu, zapisovateľky a prítomných účastníkov konania a všeobecné vyjadrenie odvolateľa o nedoručení súdneho rozhodnutia nemožno považovať za kvalifikované vyvrátenie účinnej domnienky o pravdivosti doručenia. Odporca nepredložil a ani neoznačil dôkaz, ktorý by relevantne spochybňoval údaje vyplývajúce z verejnej listiny – súdnej doručky a tak odporca nepreukázal svoje tvrdenie, ktoré dôkazom ktorý by mohol zmeniť záver odvolacieho súdu o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku. Odvolací súd preto odvolanie odporcu podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorý nesúhlasil s rozhodnutím a odmietnutím odvolania z dôvodu, že bolo podané oneskorene. V dovolaní tvrdil, že žiadneho pojednávania sa nezúčastnil a otcovstvo neuznal a uznesenie o zastavení konania mu nebolo doručené, preto je nesporné, že niekto mohol zneužiť inštitút spravodlivosti a rozhodol bez jeho účasti a bez toho, aby mu bolo rozhodnutie doručené. Keď sa vrátil z dlhodobej emigrácie, dozvedel sa, že má byť otcom, ale na žiadne dieťa neplatil výživné a pokiaľ by existovalo právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, určite by si matka nárok na výživné uplatnila. Dôkaz k svojmu tvrdeniu nepredložil, pretože takýto dôkaz neexistuje. Namietal tiež, že podpis na doručenke s adresou na jeho meno nie je jeho a v spise sa nachádza ďalšia doručka adresovaná na jeho meno zo dňa 22.9.1968 a porovnaním podpisov na oboch doručkách je na prvý pohľad nepochybné, že sa nejdená o podpis jednej a tej istej osoby. Preto by malo byť nariadené znalecké dokazovanie za účelom odstránenia pochybnosti o pravosti podpisu na doručkách adresovaných odporcovi. Namietal, že postupom súdu mu bola znemožnená realizácia procesných práv priznaných Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zdôraznil, že odňatím možnosti konať pred súdom je nielen procesný postup súdu, ale aj jeho rozhodnutie v dôsledku čoho účastník nemôže uplatniť svoje práva preto, že jeho odvolanie bolo odvolacím súdom nesprávne odmietnuté. Žiadal preto, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním a dospel k záveru, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 239 O.s.p.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie žalovaného proti uzneseniu. V zmysle § 239 O.s.p. pokiaľ odvolací súd vydal svoje rozhodnutie v tejto procesnej forme je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd v ňom vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide po právnej stránke o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ak c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia, alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky ani jedného z vyššie uvedených uznesení (v danom prípade uznesením odvolacieho súdu bolo odmietnuté odvolanie odporcu) je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu, ale sa zaoberal

aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

Odporca procesné vady v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/, g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Dovolanie teda v zmysle týchto ustanovení nie je prípustné.

So zreteľom na odporcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

O odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) ako o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania ide v prípade nesprávneho postupu súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým (postupom) sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania, ktoré

mu priznáva platná právna úprava za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Odporca v podanom dovolaní v súvislosti v vadou konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. namietal dodržanie podmienok doručenia uznesenia Okresného súdu Čadca č.k. 4 C 751/1968-11 zo dňa 9.10.1968 a tvrdil, že pojednávania, na ktorom malo byť uznané otcovstvo sa nezúčastnil a teda otcovstvo neuznal a uznesenie zo dňa 9.10.1968 o zastavení konania vo veci sp. zn. 4 C 751/1968 mu nebolo doručené a je teda podľa názoru odporcu nesporné, že niekto mohol zneužiť inštitút spravodlivosti a rozhodol bez jeho účasti na pojednávaní a bez toho, aby mu rozhodnutie súdu bolo doručené. Tvrdil, že sa vrátil z dlhodobej emigrácie a dozvedel sa, že má byť otcom, i keď výživné na dieťa nikto od neho doteraz nežiadal a ani výživné nikomu neplatil.

Odporca v dovolaní namietal záver odvolacieho súdu, že nepredložil a ani neoznačil dôkaz, ktorý by relevantne spochybňoval údaje zo súdnej doručky a ktorý dôkaz by mohol zmeniť záver súdu o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehote na podanie opravného prostriedku proti tomuto uzneseniu. Uviedol, že on nemohol produkovať nejaký ďalší dôkaz, keď je nesporné, že taký dôkaz neexistuje. Poukázal na to, že v spise sa nachádza aj ďalšia doručka adresovaná na jeho meno zo dňa 22.9.1968 a porovnaním podpisov obidvoch doručiek je na prvý pohľad nepochybné, že sa nejedná o podpis jednej a tej istej osoby. Podľa názoru odporcu malo byť preto vo veci nariadené znalecké dokazovanie za účelom odstránenia pochybností o pravosti podpisu na doručkách adresovaných odporcovi.

Odporca na základe uvedeného tvrdil, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a tiež mu bola odňatá možnosť konať pred súdom samotným rozhodnutím odvolacieho súdu, pretože jeho odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa bolo odvolacím súdom nesprávne odmietnuté a preto žiadal uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odvolací súd správne konštatoval, že odporca nepredložil a ani neoznačil dôkaz, ktorý by spochybňoval údaje vyplývajúce z verejnej listiny – súdnej doručky (§ 134 O.s.p.). Vychádzal pritom správne z ustanovenia § 45 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len doručka) sa považujú za pravdivé, ak nie

je dokázaný opak. Odvolací súd k svojmu záveru, že odporca neprodukoval žiadne dôkazy, ktoré by mimo rámec rozumných pochybností mohli zmeniť záver odvolacieho súdu o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku, poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 119/07 a IV. ÚS 379/08 a v zmysle vysloveného právneho názoru v týchto rozhodnutiach postupoval odvolací súd pri skúmaní dôvodnosti odvolania odporcu.

Doručovanie je činnosť súdu, ktorej cieľom je, aby sa potrebné písomnosti súdu dostali do rúk účastníkovi konania, resp. tretím osobám, ktorých súčinnosť je v konaní potrebná. Doklad o doručení súdnej písomnosti má povahu verejnej listiny (§ 134 O.s.p.) a údaje uvedené na doručenke sa považujú za pravdivé, pokiaľ nie je preukázaný opak, ide o vyvrátiteľnú domnienku. Preto účastník, ktorý spochybňuje správnosť údajov na doručenke (namieta, že stanovený postup doručovania nebol dodržaný), je povinný navrhnúť súdu dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Je nesporné, ako to ustálil odvolací súd, že zákonná pätnásťdňová lehota na podanie odvolania začala odporcovi plynúť nasledujúcim dňom po prevzatí uznesenia (§ 57 ods. 1 O.s.p.) teda dňom 24.2.1969 (keď uznesenie odporca prevzal dňa 23.2.1969 podľa doručenky, ktorá sa nachádza v spise a ktorá sa považuje za pravdivú, pokiaľ nie je preukázaný opak, nakoľko ide o vyvrátiteľnú domnienku) a uplynutím tejto lehoty došlo k strate procesného práva odporcu na podanie odvolania a preto odvolanie odporcu zo dňa 14.11.2012 doručené súdu dňa 16.11.2012 bolo podané oneskorene.

Ak spochybňuje účastník konania správnosť údajov uvedených na doručenke a namieta, že ustanovený postup doručenia nebol dodržaný, je povinný o tom súdu predložiť dôkazy a týmto spôsobom preukázať svoje tvrdenie.

V nadväznosti na povahu doručenky (§ 133 O.s.p., podľa ktorého skutočnosti, pre ktoré je v zákone ustanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, má súd za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyšiel najavo opak) a (§ 134 O.s.p., podľa ktorého listiny vydané súdmi Slovenskej republiky alebo inými štátnymi orgánmi v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitnými predpismi vyhlásené za verejné, potvrdzujú, že ide o nariadenie alebo vyhlásenie orgánu, ktorý listinu vydal, a ak nie je dokázaný opak, i pravdivosť toho,

čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje) ako aj § 45 ods. 2 O.s.p. (údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (doručenka) sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak), o vyvrátiteľnej právnej domnienke o pravdivosti doručky, súd vychádza z údajov na doručke a kým nie je preukázaný opak, považuje údaje na doručke za pravdivé. Bez preukázania opaku nemožno spochybňovať údaje na doručke.

Dovolateľ dovolaciemu súdu nepredložil dôkazy a týmto spôsobom nepreukázal svoje tvrdenie, že uznesenie súdu prvého stupňa mu nebolo doručené, teda nespochybnil vyvrátiteľnú právnu domnienku o pravdivosti doručky, z ktorej vyplýva, že odporca prevzal dňa 23.2.1969 uznesenie Okresného súdu v Čadci sp. zn. 4 C 751/68. Právo na súdnu ochranu dovolateľa teda nebolo porušené.

Za týchto okolností nemožno vyvodit' záver, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V súvislosti s námietkou dovolateľa, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, mohli by mať za následok nanajvyš' vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, ale nezakladali by súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde.

Nakoľko prípustnosť dovolania podaného odporcom nemožno vyvodit' z ustanovenia § 239 O.s.p ani z § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie odporcu v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní nebol odporca úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo navrhovateľovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. novembra 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková